

tekben ehelyett revolutia (forradalom) csuszott be. Ezt annál is inkább sietünk helyreigazítani, mert nem akarunk alkalmat nyújtani esetleges alaptalan támadásokra a nemzeti párt illusztris vezére ellen, akit amugyis sok igaztalan támadás ért az utolsó időben.

Altruista kincstári bankok létesülnek Erdélyben

Kiterjesztik Erdélyre a régi közhasznú zálogbankokat

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Az elmúlt héten Kolozsvár városi tanácsa átiratot kapott a belügyminisztériumtól, amelyben a belügyi kormány elrendeli, hogy a város fektesse föl azokat a könyveket, amelyekre szükség lesz a zálogbank felállítására esetében. Minthogy a városnál egyáltalán nem tudtak az ilyen fajta bankok létesítéséről, a tanács visszatért Bukaresztbe és megkérte a belügyminisztérium megfelelő osztályát, hogy a bankokra nézve adjon megfelelő felvilágosítást.

A felvilágosító iratok a napokban a pénzügyminisztériumból, ahova a belügyminisztérium átirat, Kolozsvárra érkeztek. Ezekből kiderül, hogy a kormány az 1917-ben „Infanteria Cassior de Imprumant pe gaz” című törvény alapján az altruista bankok rendszerét, megkarolja honosítani Erdélyben is. E bankoknak egyetlen célja és egyetlen üzletága van: a földművelés földhosszadéka és az iparosok nyersanyagja és kitermelt áruja fejében oltós kölcsönt folyósítani szerszoruító földműveseknek és iparosoknak.

A bank a várható termékre és a várható ipari cikkekre hat hónapos kölcsönt nyújt legfeljebb 5% os kamattal. Időközben esetében, ha a zálogfedezet csökken, vagy áru még fedezetül szolgálhat, a kölcsön régi feltételeivel továbbra is megadható. A törvény szigorúan tilt mindenféle készlet költségek felszámítását és csak a helyszíni szemle alkalmával fölmerült költségek megtérítését fizeteti meg a kölcsönt igénylő fél számára. Bélyegilletéket a bank nem számíthat föl.

A bank igazgató-ágába a miniszter királyi dekretum útján kinevezi a pénzügyigazgató, a Banca Nationala egy tisztviselőjét és az iparoság és a földművelés érdekeltségűek egy-egy tagját.

Az altruista bankok célját szolgáló összeget a kincstár háromszázmillióban alapította meg. Ez az összeg áll az összes, egész Románia területén felállítandó bankok rendelkezésére. A törvény azonban gondoskodik arról, hogy abban az esetben, ha a bankok bevételének, akkor csak az összeget, a szükséghez képest, megkértezzerék, vagy megháromszorozzák.

A városnál eszébe jutott az ügy a tanulmányos stádiumában van még. Hosszu főjegyző foglalkozik az ügyvel, aki néhány nap múlva részletes jelentést viz a tanács elé. A városnak ugyanis annyi vonatkozása van a bankhoz, hogy a törvény értelmében minden fölvetett ügyelet a városnál be kell jelenteni. A város mint ellenőrző közeg szerepel a bank mellett és a kölcsönök folyósításánál a város javaslatának döntő szerepük van.

A Zsidó Nemzeti Alap országunk földjét akarja népünk köztulajdonába visszavásárolni, (akie a föld, azé az ország) a Keren Hajeszód a fejlett európai állami élet alapjait akarja lerakni a visszaváltott földön, a Tarbut-Kulturaleg pedig a sivatagvándorlás nevelési alapja

és legszebb orth. kóser friss hús, szalámi, kolbász, sonka és egyéb felvágott
Roth Adolfnál, v. Rudolf-u. 20. kapható

Befejezték az alkotmányozó bizottság munkáját

Döntöttek a zsidók egyenjogúsítása és a sajtó ügyében. A civilistáról és a föld belsejéről a plénum fog határozni

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Az alkotmányreformot előkészítő bizottság hosszas tárgyalások után tegnap tartotta utolsó ülését. Jean-lescu indítványára törvényhozó tanács létesítést határozott el, amelynek munkaköre az eddigi parlamenti bizottságok öszerevon munkája volna. Minden törvényjavaslatot ez a bizottság fog előzetesen lefolytatni és a bizottság véleményezésével kerül a törvény a törvényhozó testület elé. A bizottság hatásköre csak véleményező, de igénybevétele kötelező. Marasceu munkatáji miniszter ezután azt javasolta, hogy az alkotmányba vegyék fel a zsidók jogainak biztosítására kielégítő rendelkezéseket. Rövid vita után a javaslatot egyhangúlag elfogadták. A királyi civilista ügyében Ferechide javaslatára úgy döntöttek, hogy ezt a kérdést nem tárgyalják az alkotmányreformmal kapcsolatban, hanem külön törvényjavaslatot készítsenek. Ez a javaslat tis évre fogja megállapítani a civilistát és a tis év előtt ezt a törvényt megváltoztatni nem lehet.

A sajtósabadság kérdésében az alkalommal is hosszú vita volt. Végül is azt határozták, hogy békeidőben a sajtó ellen megszorító rendelkezéseket kibocsátani nem lehet és a sajtó-elíteltumokban csak esküdt-bírósság ítélkezhetik. Rendes bíróság elő csak a következő deliktumok tartoznak: királysértés (az a külföldi uralkodóra is vonatkozik), gyilkosságra való felbujtás, forradalomra való ígatás vagy rágalmaság. Minden lap élén felülvizsgáló bizottság kell a felelős szerkesztő nevével.

A föld belsejének kérdésében Ferechide a magántulajdono fantartását javasolta, Viciula Bratianu és Sessu miniszterek a kisajátítás mellett foglaltak állást: Marasceu közvetítő indítványt tett, amely szerint kisajátítják a földet, de a sajtó jogokat figyelembe vessik. Végül bizottságot küldöttek ki, amely a végleges határozatot később fogja megfogalmazni és a nemzetgyűlés elé terjeszteni.

Tavasszal felépítik a villamost

Kompanek igazgató nyilatkozik a Ganz-cég ajánlatáról, a villanytelep nacionalizálásáról és kibővítéséről

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Vasvári belügyminiszter, mint tegnap megírtuk, megígérte, Mates prefektusnak, hogy a kolozsvári villamosmű létesítésére beadott Ganz-féle ajánlatot jóvá fogja hagyati, mert annál előnyösebb feltételeket az összegem kaphatna a város. Ez tényleg, még az érdekelni gazdasági körökben is eszadalkozással fogadták a Ganz-cég ajánlatát, amelyben egyszerűen az árambevitel minden létszámát lemond. Az Uj Kelet munkatársa ez ügyben kérdést intézett Kompanek János igazgatóhoz, a Ganz-cég kolozsvári vezetőjéhez, aki a következő nyilatkozatot adta:

— Tény, hogy az áramfogyasztásból a vállalatok az új szerződés szerint nem lesz haszn, azt erre el vagyunk készülv, hogy ráfizessünk. De mégsem engedhetjük ki a vállalatot, amely tizenhat éve van már a mi városunk alatt és amelynek segítségével tehénységünket egész Erdélyre, sőt a regátre is kiterjesztettük. Tárgyalásokat folytatunk több új villanytelep felállításáról és több kibővítéséről, mint például Kolozsváron, ahol a bérleti szerződés aláírása után egy hónapon belül megkezdjük egy nagy javítóműhely építését, ahol a kibővítéshez szükséges mechanikai felszerelést fogjuk rendbehozni a később gyári fejlesztjük ki.

— Ez persze attól függ, hogy november huszonegyedikéig minden akadály nélkül a pályázat jóváhagyása elől, amire van is remény, mert eddig a tanács határozatát nem felebbezték meg. Kormányhatósági jóváhagyás esetén aztán sor kerül a nacionalizálásra, ez azonban nem lesz módosító befolyással a villamosművek alapítójára. Ezzel kapcsolatban ki kell jelentenem, hogy azok a hírek, melyek szerint az Electrica és Omnium beépített már a Ganz-cég kölcsönébe, túlszótak. Tárgyalások ugyan most is vannak közöttünk és szeretnénk, ha az a két vállalat is részvétele a villamosművek új részvényfuzásában, de erről az ügyről érdemleges felvilágosítást nem adhatok, amíg a cégünk budapesti központjához az álláspontját nem ismerem.

Kompanek igazgatónak ez a kijelentése azokra az elterjedt hírekre vonatkozik, hogy a nacionalizált részvénytársaság alapítójának 25 százalékat az Electrica, 20 százalékát az Omnium, 45 százalékát a Ganz jegyzésű a fennmaradó 10 százalék, körülbelül kétféle milli le, maradna meg a városnak, amely erről a részről is le fog mondani állítólag olyan cég javára, amely kedvezőbb feltételek mellett hajlandó átvonni a részvények legértékesebb részét, amely a megritást biztosítja. Ez azonban már azért sem valószínű, mert Kolozsvár fogyasztóinak, a községnek, de főleg a gyáraknak emiatt érdeke, hogy beleszóljanak a részvény-törze felosztásába s ajánlatos volna, ha értekezletre gyűlne össze, amelyen ezt a kérdést rendeznék az érdekelte cégekkel.

Abban a szerződés szerződésben, amelyet a Ganz cég aláírt, van egy pont, amely Kolozsvár egyik legrégebbi problémáját oldja meg, a villamosvasút kérdését. Erről a következőket mondotta Kompanek igazgató:

— A kérdéses pont úgy szól, hogy a bérleti szerződés belügyminiszteri jóváhagyása esetén a Ganz-cégnek, ha erre felkérjük, hat hónapon belül be kell terjesztenie a villamosvasút építési vonatkozó tervzetet. Az építés költségeihez szükséges ötszázmillió lit szerintem csak külföldi tike bevonásával lehet megfizetni, amint azt ki fogom fejteni a kölcsönös érdeki tervzetben. Lehetőleges, hogy a villamosvasút építési egyidejűleg fogjuk megkezdni a telep kibővítésével és így legkésőbb 1924. elején Kolozsvárnak meglesz a villamosa és a kibővített áramfejlesztőtelepe, melynek egyik ága a Renner-börgyár és a városi Téglagyár között gépház lesz, amelynek az építési költségeit húszmillióra lehet becsülni és ezt a műhelyt bővítenék ki gyárrá, melyben az egész ország villamosberendezését elő lehet majd állítani.

A villamosmű igazgatója inótelian hangulatozta, hogy csakben a kérdésben a Ganz cég álláspontját még nem ismeri és ezért a hét végén Bu-

dapestre utazik, hogy megfelelő utasításokat kapjon a megkezdett tárgyalások folytatására. Addig minden kérdés függőben marad.

A városban kapott információ alapján megemlítjük még, hogy a villamosmű gépházát egyelőre hőüzemre rendezik be, de később földgárra alakítják át, amelynek bevezetése most különösen aktuálisá vált. A város rövidesen ismét felterjesztést intéz a kormányhoz, hogy Erdély fővárosa fejlődésének érdekében tegye lehetővé Tordáról vagy Kis-ármás vidékéről a földgáz behoztatását. A nagy városfejlesztők akcióba be akarták vonni a vízművek rendbehozását is. Uj cévekkel csorélik ki a régiakat és hasznavehetetleneket, azonfelül pedig olyan technikai javításokat fognak eszközölni a pályafokon, hogy a víz nyomása magasabb legyen. Ma ugyanis Kolozsvár sok részében már a második emeletre sem lehet a vezetéki vizet felhozni.

38 cionista képviselőt és 9 szenátort választottak meg Lengyelországban

— Az Uj Kelet tudósítójától —

A lengyelországi választások eredményeiről még nincsenek végleges adatok. Hivatalos jelentés szerint harmincegyéle zsidó nemzeti jelöltet választottak képviselővé. A szenátorválasztásokon eddig nyolc zsidó kapott mandátumot. Varsótól azt jelentik, hogy Lengyelország fővárosának egyik vezetője Körner mérnök lett, akit cionista programmal választottak meg. Kivétel még megválasztották Schereschewsky szenátort Lublinban, Bialystokban pedig Rubinsteint, mindketőt zsidó nemzeti programmal.

Ujabb távirat szerint a következő cionista jelöltek győztek a szenátorválasztásokon: dr. Brauda (Lód), Kowalski rabbi (Wloclawek), Galicziában pedig dr. Bienstocko, dr. Leon Reich és Heinrich Reizent. A végeredmény még nem ismeretes, de nagyon valószínű, hogy a zsidó jelöltek még néhány kerületben szenátorokká választják.

Ez a piratlan eredmény kellemtelenül érinti az antiszemita lengyel pártokat és mint mértékadó körökben hírtük, az új sejm ülésszéke alatt előszörban teljesen új, a lengyeleknek kedvezőbb választási rendszeret fognak bevezetlőhajtani és aztán a parlamentet feloszlatják. Az országgyűlés feloszlása azonban attól függ, hogy milyen eredménnyel végződnek a szenátorválasztások, mert a lengyel alkotmány szerint csak a szenátus határozhatja el háromötöd szótöbbséggel a sejm feloszlását. A feloszlítás elő öttenzáttra f g valószínűleg találni a nemzeti kisebbségek blokkjában, amelynek központi végrehajtóbizottsága a napokban fogja elhatározani, hogy a választások alatti paktumot ne véglegesítsék a parlament együttműködés érdekében.

„Előre rugrott egy emberi roncsként kinéző alak...” Budapesti ról jelentik: A Landau par mai tárgyalásán Béczy századost hallgatták ki, aki annakidején mint a honvédelmi miniszter megbízottja a Landau-parben fontos szerepet játszott. Elmondja, hogy a honvédelmi miniszter megbízásából kiment a kelenföldi lakanyábr, ahol előbengrott egy emberi roncsként kinéző alak és azt ordította, csak az ő testén és lehet Landaukat megölözeltetni. Ez Spos Kamilló volt. Béczy orvós fellepésére aztán elővezették Landaukat, akik törődött ten és szilveszterre ölték ki. Béczy visszament a minisztériumba, ahol referát a katonákról. A miniszter felháborodva jelentette ki, hogy Landauknak minden kényelmét meg kell adni. Ezenkívül felhívta Landau telefonon és figyelmeztette, senkinek ne adjon pénzt, mert meg akarják zsarolni.

Markovits F. éhszerkesztő, Arany-ezüst ékszerek, kincseket és ezüst dísz tárgyak választéka. Szöld és pontos kiszolgálás. Tört aranyat, ezüstöt, brilliánt legmagasabb napi áronk veszek. 1893 Cluj, Wesselényi-utca 29. sz.

Jorg

Románia leszerel

Bukareszt

Adaveru... k... kormány... tettek... madás... hat az ors... Románia... Oroszorszá... értesültek... ezt a javas...

Az... kormány... választ... tartja, hog... géció a... meghesrel... lépni az o... román b... lamondása... temo. dár...

Az... Ad... körökben... a hír, hog... tokat konc...

A

A CFR... azzal a te... kerületi... autonómi... a kereske... gtelet, ho... el sz öné... lepítő bis... lésnek az... minisztérium...

az au... és közö... hogy a... egyelőre...

As U... reate He... veretlet, ... zeltjét é... a nagyje... igazgató... ról a kö... kat körd...

tanácsko... a kerüle... jának k... zető me... Hivatalo... hogy a... atár a kö... autco...

elvt ki

— A... kolozsv... az utóbb... Novemb... áll az u... nek sze... trulja... teherfor... meg n... ma don... galcm... 100 sz... ily a C...

A z

Cseh... differ...

PA

Jorga békét sürget Oroszországgal

Romániának békét kell kötnie Oroszországgal. A moszkvai leszerelési konferencia. Bulgáriát felveszik a kisantantba

- Az Uj Kelet tudósítójától -

Bukarest, nov. 21. (Rad.) Az „Adeveru” tegnap megírta, hogy bizonyos körök lépéseket tettek a kormányról és a királyról is kifejezték, hogy egy esetleges orosz támadás milyen konzekvenciákkal járhat az országra. Azt ajánlották, hogy Románia asonnal lépjen kölönbékét Oroszországgal. Idetűkes helyről úgy értesülők, hogy Jorga volt az, aki ezt a javaslatot tette.

As „Aurora” értesülése szerint a kormány ma délután fog Jorgának választ adni. A lap valószínűleg tartja, hogy a lausannei román delegáció a szövetségesekkel folytatott megbeszélés után ératkezésbe fog lépni az orosz delegációval, az orosz-román béke ügyében, amelynek alapja lenne Oroszország végleges lemondása Bessarabiáról és Románia ism. d. a moszkvai híressérl.

Az „Adeveru” jelenti, hogy politikai körökben állandón tartja magát az a hír, hogy a szerjethormány csoportokat koncentráli a Doyester mögött.

As orosz kormány célja ezzel az volt, hogy ayomást gyakoroljon a lausannei konferenciával és a moszkvai leszerelési konferenciával kapcsolatban Romániára.

Varsó, november 21. A november 20 án kezdődő moszkvai leszerelési konferenciára kiküldött lengyel delegáció vezetője Radzivil h roag.

Belgrád, november 21. A szerb sajtó Szatambulizszi bukaresti és belgrádi utjának eredményéről ír és megerősíti azt a hírt, hogy Bulgária kötelezte magát, hogy orosz-román konfliktus esetén megőzi semlegeségét, lemond macedóniai területi igényeiről és feloszlítja a komitaci bandákat. E szl szemben Románia, Jugoszlavia és Törökország garantálják Bulgáriának az Elget-ingerhez vezető szabad utat Dedeagocnál és Törökország és Bulgária között semleges korridor létesítését török területen keresztül. Ezen alapon ígéretek tettek Bulgáriának, hogy felveszik a kisantantba.

Javul a közlekedés és emelkedik az export

A kolozsvári vasutigazgató nyilatkozata

- Az Uj Kelet tudósítójától -

A közlekedésügyi minisztérium a CFR. organizációja során legutóbb az a l a tervvel foglalkozott, hogy a kerületi igazgatóságokat széleskörű autonómiával ruházza fel és felkérte a kereskedelmi és ipari érdekelteket, hogy delegátusokat küldjék el az önállóítás módokról magál lepitő bizottságba. Legújabb értesítésük szerint a közlekedésügyi minisztérium az autonómia tervét elejtette és közölte a szatadképviselőkkel, hogy a delegátusok megbeszélése egyelőre tárgytalan.

As Uj Kelet munkatársa felkereste Hoeszu Joan kolozsvári felelősét, a kerületi igazgatóság vezetőjét és felvilágosítást kért ebben a nagyjelentőségű kérdésben. Hoeszu igazgató a CFR. aktuális kérdéseiről a következő érdekes információkat közölte:

- Az útszervezők bukaresti tanácskozási során foglalkoztak a kerületi igazgatóságok autonómiájának kérdésével. Minden útszervező memorandumot is dolgozott ki. Hivatalosan nincs tudomásom arról, hogy akár a központi igazgatóság, akár a közlekedésügyi minisztérium az autonómia helyett a centralizáció

elvet kívánja megvalósítani.

- A forgalom - főlönösen a kolozsvári útszettség területén - az utóbbi időben erőndetesn javult. November 1 től új gyorsvonat-pár áll az utasok rendelkezésére, amelyek szerelvénye a békenivót is felülmúlja. A személyforgalom fix, a teherforgalom intenzívitása azonban még mindig a rendelkezésre álló szabadony és kocsi-parktól függ. A forgalom a múlt évhoz viszonyítva 80-100 százalékos emelkedést mutat és így a CFR. bevételai is fokozódiak.

A szomszédállamokkal felleadott a forgalom.

Csehszlovákiával ugyan a valutadifferencia miatt esőkkenés észlelhető,

mióta azonban Mosoiu és Bratianu Vicula miniszterek intereclóására Magyarországgal létrejött a közvetlen, átrakás nélküli tranzit forgalom, Biharpuspókin keresztül havonta hat-ezer vasuti kocsi megy át Romániából Magyarországra. A kiszállított anyag legnagyobb része tífisfa és fűrészelt áru. Szaxidből naponta 7 vagonot szállítanak, gipszből és mázsból kisebb mennyiséget.

- Jugoszláviával a tranzitforgalom megvalósítására folynek a tárgyalások. A fexport ebbe az államba is megindult, azonban egyelőre átrakással bonyolítják le. A szállítmányokat leginkább Orsovának irányítják és innen hajón szállítják tovább. Désről ism. óbb 2000 vagon sőt szállított a CFR. Jugoszlavia felé.

- Személyi változás a CFR. kolozsvári kerületi igazgatóságánál jelenleg nincs. Azon tisztviselők előléptetésére nézve, akiknek várakozási ideje letelt, előterjesztést teszünk és a jövő évi költségvetésbe megfelelő fedezetről való gondoskodást kérünk.

- A prémiumok nagysága és összege a forgalom intenzívitásától függ. A prémium összegét azonban nem mi határozzuk meg, hanem a lebonyolított forgalom arányában a bukaresti központi vasutigazgatóság állapítja meg.

A cseh-román tárgyalások

- A csehszlovákiai vasutak delegátusával élénk tárgyalásokat folytatunk. Miatn Máramarossziget és romániai környékének vasuton való megközelítése csak a csehszlovák területen levő vasuti hálózat igénybevételével történhetik, a CFR. és a cseh vasutak között állandó tárgyalások válnak szükségessé, annál is inkább, mert a CFR. a csehországi áínhálózat, hidak, pálya és térvádhálózat fenntartásához az átmenő kölcsönteljek arányában anyagilag is hozzájárul. A tárgyalások azonban mindig kedvező mederben haladnak és eredményesen zárulnak.

Megalakult az új német kormány

Cuno összeállította kabinetjét. Az angol sajtó keveset vár Lausannetól. Mussolini a békekonferencia programjáról

- Az Uj Kelet tudósítójától -

Berlin, november 21. Cuno designált miniszterelnök a következő kabinetlistát terjeszti Ebert elnök elé: Kansillár Cuno, külügyminiszter Sjahmer jelenlegi londoni nagykövét, belügyminiszter Gichwandiner, pénzügyminiszter Hermes, gazdasági miniszter Sorge, kincstári miniszter Heinrich, postaügyi miniszter Stengi, közlekedésügyi miniszter Gröner, igazságügyminiszter Hintze.

A német nagyipar kibontakozási terve

Páris, nov. 21. Francia politikai körökben úgy tudják, hogy Bergmann német államtitkár a német nagyipar nevében új kibontakozási tervvel fordult a jóváttételi bizottsághoz. A terv szarint a jóvátételt összege huszmilliárd aranymárka, melynek lefizetésével Németország kötelezettségei végleg megszűnnének. A német nagyipar követeli, hogy a rajnai tartományt oldják fel a megszállás alól, Németországának pedig adják meg a legtöbb kedvezményt a világpiacon. A párisi politikusok kétségessé tartják, hogy Poincaré ezekről a pontokról hajlandó volna tárgyalni. Ugy tudják, Poincaré nemcsak hogy nem mond le a rajnai tartományok megszállásáról, hanem Brüsszelben követelni fogja a Ruhr-vidék megszállását is.

Uj megoldást a jóvátételi kérdésében

London, nov. 21. Clynax, az angol munkáspárti vezére nyilatkozatot adott a „M-tic” munkatársának a párt programjáról. A munkásveserő a többek között a következőket mondta:

Egyáltalában nincs remény rá, hogy Franciaország és Belgium megkapja Németországtól azt a jóvátételt, amit követelnek. Olyan megoldást kellene találnunk, ahol has Németország is hozzájárulhatna. A rajnai megszálló hadsereget vissza kell vonni, mert ha a jóvátételt a jövőben is az eddigi mederben kezelik, Európa ipari, pénzügyi és gazdasági összeomlása elkerülhetetlenül megvalósulna az egész világot.

Az antant elismeri Angora fenhatóságát Konstantinápoly felett

Konstantinápoly, nov. 21. A szövetséges megbízottak megállapodtak Rifat konstantinápolyi kormányával, hogy november 26 án Gallipoliban átnyújtják meghatalmazó leveleiket és ezzel elismerik az angolai kormány fenhatóságát Konstantinápoly fölött.

Konstantinápolyból jelenli a Havasüg-nörség, hogy Mohamed szultán me neküti: után egész könyete átpártolt a kemalistákhoz. Elutazása előtt a szultán levében arra kéri a Harington tábornokot, hogy örködjék családja fölött.

A territel találkozó

Lausanne, november 21. A Havasügnyökség jelentése szerint a három külügyminiszter territei találkozója kedvező lefolyású volt és jó hangulatot kelet. Remélik, hogy előzetes megállapodás létesül, amely a konferencia sima és sikeres lefolyását lehetővé teszi. A miniszterek tanulmányozták az angol memorandumot, amelyet elfogadnak a szövetségesek javaslatának alapján. Valószínűleg megállapodtak a mudániai fegyverszünet feltételeinek esetleges megértése esetére a törökök ellen alkalmazandó rendelkezésekben is. A „Petit Parisiens” Lausannebe kiküldött tudósítója megírtja olta Musollit. Az oia miniszterelnök a

lausannei konferenciát döntő jelentőségűnek mondta az antantba nézve, amely lojális megérteéssel, szoros együttműködéssel a teljes egyenlőség alapján, az egységes szövetséges front megvalósításával erős és törhetetlen fog maradni. Az egységes front nemcsak Törökországgal, hanem Németországgal szemben is szükséges. Mussolini megfogadta még, hogy a kisantanttal való egyetértés is szükség.

Mussolini feltételei

London, november 21. Az angol sajtó a lausannei konferenciáról ír és megállapítja, hogy a helyzet nem világos és nincs sok kilátás sikerre. A törökök ugyan még nem formuláltak meg követeléseket, de Ismed pasc kijelentette, a szövetségesek egyet értenek egymásközt, de nem gondolnak arra, hogy a törököknek is megegyezésre kell jutniuk velük. Az angol lapok közlik Mussolininak a három külügyminiszter találkozásán előterjesztett feltételeit. Eszerint Mussolini követeli a Dardanellek szabadságát, a keresztény kisebbségek védelmét, semleges zóna létesítését, az európai Törökországban lévő törökök lefegyverzését, a török sdsóságok feletti ellenőrzés fenntartását, a török vasutak egyosítását és Tráciára nézve népszavazást. Végül az idegen állampolgár feletti itélkezésre vegyes bizottságok kiküldését.

Lausanne, november 21. Diamandi román delegátus ma hosszabb tanácskozási folytatást az angol és francia delegátusokkal. Duna külügyminiszter ma találkozik Mussolinival.

1922-ben 186 milliárddal emelkedett a német bankjegyforgalom

Berlin, november 21. Hivatalos helyről Poincarének a német pénzügyi állapotokról terított beszédére a következőket válaszolják:

Poincaré kifogásolta az állami tiszviselők nagy számát. Azt mondta, hogy a tisztviselők fizetése a legnagyobb teherként a német költségvetésben. Ezzel szemben a német kormány megállapítja, hogy a hivatalnokok nagy számát a békeszerződésak végrehajtása teszi szükségessé. 1922 elejétől október 31-ig 186 milliárddal emelkedett a német bankjegyforgalom. A német külkereskedelm 1921-től 1992 ig kilencmilliárd aranymárkával passzív volt és egyáltalán nem hódította meg a világpiacot, mint azt ellenségei oly szivesen állítják ma is. A hivatalos kok egyhamadrészét elbecsálják éha a munkanélküliség aránylag kicsiny, az csak annak tulajdonítható, hogy sok anyagot, amit azelőtt Németország előnyösebben tudott a külföldön beszerezni, ma kénytelen benn az országban előállítani. Mindamelltt a munkanélküliség folyton nő, mert a nagyanyagot és a munkakerőt a német gazdaság emelkedése miatt nem tudja a nemzeti szükségletek megfizetni. Az értékpapírok árfolyamértéke 1922-ben átlag 837 milliárd papírmárkára rug, ezzel szemben csak 25 milliárd aranymárka a valódi értékük. Loucheur annuntidőjén megírta és megmondott, hogy a Németország prosperálásáról szóló hírek hamissak. Németország mindamelltt eddig már 41 milliárd aranymárka hadijóvátételt fizetett.

- Letartóztatták a kínai pénzügyminisztert. Pekingből jelentik: A kínai pénzügyminisztert különböző visszaélések miatt letartóztatták.

megfelelő utasított tárgyalás minden kérdés...
polt információ...
g, hogy a vil...
előre hőizemre...
földgásra ala...
bevezetése most...
Ált. A város rö...
esítését intéz a...
Erdély főváros...
tegyo lehető...
és vidékéről...
A nagy városfej...
ják vonni a vis...
Uj oszvekek...
és hasznavehe...
eddig olyan tech...
ak eszközöi a...
az nyomása ma...
nyanis Kolozsvár...
második emeletre...
vizet felhozni.

képviselői...
enátort...
k meg...
zágban

dosítójától -
gi választások...
bincesnek végle...
los jelentés sze...
idő nemzeti je...
képviselővé. A...
n eddig nyelo...
átumot. Varsótól...
angyelország fő...
ecatóra Körner...
onista program...
meg. Kiseüle még...
ereschewaky zsa...
Bialystokban pe...
mindkettőt zsidó...
l.

erint a következő...
Batek a szenátor...
Brauds (Lod),
Viochawek), Gal...
ienensteinokot, dr...
arich Reikest. A...
nem ismeretes, de...
hogy a zsidó je...
y kerületben sze...
k.

eredmény kelle...
antiszemite len...
mint mértékadó...
as új sejm ülése...
an teljesen új, a...
vezőbb választási...
eresztülhejtolni...
tet feloszlaják. As...
latása azonban al...
ylen eredménnyel...
rválasztások, mert...
y szerint csak a...
tja el háromötöd...
m fellelőtlensé...
enzétra f g való...
nemzeti kisebbsé...
melynek központi...
a napokban fogja...
a választások al...
sagítására a parla...
dés érdekelében.

grott egy emberi...
lak... Budapest...
landu per mai tá...
adást halgatják ki...
mint a honvédelmi...
ja a Landau-perben...
látasott. Elmondja...
lái miniszter meg...
a kelenföldi lak...
pengrott egy embri...
lak és azt ordította...
s lehet Landaukat...
S pos Kamilló volt...
llepésére azután elő...
ka), akik törődte...
ak ki. Bőrcy visse...
s, hol referált a...
miniszter felháborod...
y Landauknak min...
y kell adni. Ezer...
ndulat telefonon és...
aknak ne adjon pnt...
szorolni.

FAVORIT csokoládé gyártmányai minden háztartásban nélkülözhetetlen! Cluj, Calea Victoriei 90. szám. Telefon 2-71.

HIREK

Joint

Napfényes, méltón szép, áldást hozó ós helyébe hideg és csapadék, a jó-módnak kellemetlen, a nyomorgónak betegséget hozó téli hónapok jöttek. Végső sines a naptári ósnek és hóval, faggal beállott a tél.

Akinek túlsúlyosága és hülést védő meleg ruhája van, aki a jövőt a bizalom könnyű érzésével gondolhatja el, akinek napi bajai a polgári jólét veralán maradnak, akik tisztültek és foglalkozásukkal járó robotot szinhaban vagy kávéházban tudják felejtetni, akiknek módjukban van a kálya melege mellett pihenőt tartani, gondoljanak szakra, akikre a tél sorsosapás.

Gondoljanak csak övegyekre, akik sokszor a belevő falatot nem tudják nehéz munkával megkeresni kiskora gyermekeiknek. Ha az utcán járva szemük elé ölik — nem kell utána keresgélőnek — a szegényeknek, a ki-látástalanságnak toprogyos alakjai, ha megérik réveteg nézésükből, bizony-talan járásukból a vessendőséget, ha a betegségek és járványok fertőző pá-ráját látják öszeni ajkáról, gondoljanak arra, hogy a tél eseket a szerenc-sétlenséket hideg és nedves vac-kokba tereli s ahonnan egyetlen rem-snyit és egyetlen rejtéget rajzol a fantáziájuk — a fehér és nyugalmas temetőt.

Gondoljanak erre, szálljanak ma-gukba egy percre a beérkezők és jól-lakottak és kérdessék meg maguktól, rendjén van-e ez így? Joguk van-e rá, hogy jóléiben éljenek addig, amíg a tulajdonságon a halál harmat marcangolnak emberi testekben. Joguk van-e nézni és csak szánakozni. Összefér-hetőnek tartjuk-e ezt a lelkek igazsá-gával és a szociális igazsággal, rende-zetnek tudják a lelkiismeretüket, ami-kor lábbeli nélkül szűkülődő gyer-mekeket látnak dideregni?

A nyugalom és jómod boldogságá-ban élő amerikai zsidóság lelkiismerete nem üres és olesó szánakozásban szó-lalt meg, hanem cselekvésben.

A Joint Distribution Committee intéz-ményesített lelkiismerete az amerikai zsidónak, aki áldozatra kész a nyo-morgó testvéreért, aki nem tud örülni üzleti hasznának csak akkor, ha abból a lecsújtottat is föl tudja támasztani. A Joint Amerikából Erdélybe áttel-piletes becsületes zsidó lelkiismeretét, de egyúttal föl akarja ébreszteni az erdélyi zsidókat is. A Joint árvagon-dosó bizottságot nevezett ki Koloss-váron és a bizottság holnap megkezd-i működését. Gyűjteni fog cipőt és ruhát és fehéremut Kolossvár sokaság nyo-morgó árvájának.

És az akció során válik majd el, a jólakottak mennyire hozzák rendbe a lelkiismeretüket és mennyire nem kell röstelkedniük az amerikaiaktól.

Szabó Imre

Románia csak nehezen fizet-het Amerikának. Londonból jelentik: Washingtoni jelentés szerint a szövetségesek Amerikával szemben fennálló háborús adósságának rendezésére von-nakozó tárgyalások befejeződtek. Az eredmény negatívnak mondható. A ki-küldött román delegátusok kijelentet-tek, hogy Románia csak nagy nehézséggel fizethet Amerikának, mert le-hetetlen Olaszországgal és Francia-orzással szemben fennálló tartozásait is ugyanakkor fizetnie már pedig igazságtalan volna az Egyesült Álla-mok favorizálása a többi hiteleső ro-vására. A francia delegáció ugyanazzen álláspontot hangsúlyozta.

A Keren Hajjeszód erdélyi-rszi titkársága felkéri a masszer-fizetőket, hogy az E. Z. N. Sz. helyiségében (Calsa R-g. Ferdinand 48.) folyó hó 23-án, csütörtökön este fél 9 órakor tartandó fontos megbeszélésen okvet-lenül megjelenni sziveskedjenek.

Csehszlovákia aranyérmét ve-ret. Prágából jelentik: A „Prager Presse” értesülése szerint a pénzügy-minisztériumban törvényjavaslatot ké-szítettek elő az új aranyérmék verésé-ről. Miből az előkészítő munkálatok befejeződnek, az új aranyérmeket Kör-möbányán készíttetik. Az érmék nagy-sága, sulya és finomsága megfelel a régi kereskedelmi aranyérmék, melyek kü-önösen a levantei forgalomban ter-jedtek el. Természetesen kereskedelmi érmékről lesz szó ennél az aranyérmé-nél is, melyet napi áron és saját szám-lára beszolgáltatott aranyból vernek. Előállításuk különös gondossággal törté-nik, mert mint a lap megjegyzi, a csehszlovák állam „representatív” ér-méi lesznek, amelyeket a külfölddel való kereskedelmi forgalomban kivin-nak majd felhasználni. Az új arany-pézt rendkívül kompakt és finom gépeken állítják elő, mert a sulykü-lönbséget legfeljebb egy earedrésig ter-jedhet. Ha például az érme sulyát 3.05 grammal állapítják meg, akkor az érme sulya legfeljebb 3 earedrés grammmal lehet könnyebb, mint a tör-vényesen előírt suly. Az említett tör-vényjavaslat körülbelül négy hónap alatt készül el, ugy hogy a péns ve-rezését alkalmassal tavasszal kezdik meg.

Horthy ünnepli a fasisztákat. Budapesti jelentés: A független Magyarország fennállása óta az első követségi estélyt az olasz követségi palotában tartották. Az estélyen részt-vett Horthy kormányzó, az összes miniszterek és az argal nagykövét. Horthy beszédet mondott, amelyben hangsúlyozta, hogy a terror napjai mindkét országban elmúltak és most megkezdődött a békés munka. A fasiszták győzelméi elsősorban Magyar-ország elismerését érdemli meg. Az estély a késő éjjeli órákig tartott.

Csoportalakulás Fogarason. November 18-án alakult meg Foga-rason az E. Z. N. Sz. helyi csoportja. Az alakulás előkészítését Domány Artur igazgató végezte. Az alakuló gyűlésen Domány rövid be-szédben ismertette azokat az okokat, amelyek eddig a formális szervezeti életet megakadályozták. A jelen voltak kimondták a megalkulást, a Szó-vetség helyi csoportjának deklarál-ták az egyesítést és ideiglenes tiszti-kart választottak. Dszelőzők id. Neu-mann Bernát lett, elnök Domány Artur, ügyvezető titkár (akhez min-den hivatalos levelezés irányítandó) Deutsch Vilmos, jegyző Hirschhorn Nándor, pénztáros Neumann Endre, ellenőr Krausz Mór. Szekelbistások: Schönberger Adolfné, Grünfeld Ja-kab. — Elhatározták továbbá a gyű-lés, hogy a legszelesebbkorú propa-gandá. indítja meg a fogarasi zsidók között a cionista szemre terjesztésre és e munkához a kolozsvári köz-pont támogatását is fogja kérni.

Megalakult Besztercén a zsidó árvákat gyámoltó egyesület. Besz-tercéről jelentik: A Joint Erdélyben megindított mozgalma nyomán a besztercei zsidó társadalom összes rétegeinek bevonásával megalakult a zsidó árvákat gyámoltó egyesület. Az egyesület célja az arra szoruló zsidó árvákat nevelni és a nyomoru kon segíteni. Hatásköre kiterjed az egész Beszterce Naszód vármegye területére. Az új egyesület szerve-zési munkáját Ullmann Salamon fő-rabbi is a legmesszebbmértékig támog-atja. Az egyesület munkáját már megkezdte és a megválasztott veze-tőség biztosíték arra, hogy ezen egyesületi hivatásának magasztán állani fog. Az egyesület elnöke: Kalus Lajosné, titkár: dr. Nierenfeld Benjamin, pénztárosok: Edelstein Jakabné, ellenőr: Löbl Henrik, munkabizottság: dr. Halberg Gyula, Rachmuth Israel, dr. Herzeg Ignác, dr. Scherf Israel, Hirsch Lázár, Kimmelmann B. Rita, Brecher Julia, Klein Józsefné, Pfeffermann Ignácé, Redlich Salomoné és Herzeg Kai-máné. Azonkívül megválasztottak egy negyven tagú választmányt.

A bukaresti magyar konzul öngyilkossága. Bukarestből jelentik: Papp Béla bukaresti magyar konzul agyonlőtte magát. Az öngyilkosság a magyar konzulátus Boteanu-utcában lévő helyiségében történt szombat este. A konzulátus egy tisztviselője aktákat vitt be a konzulhoz aláírás végett, akik íróasztalára dőlve nagy vértócsában talált. Az előhívott orvos már csak a hűlőt konstatahatta. A golyó a jobb háttérközé hatolt be és szonnan halált okozott. Hírezerint a konzul nagyon szeretőt kártyázni és ennek a szenvedélyének lett áldo-zása. Néhány nappal ezelőtt egyik fővárosi klubban 500.000 lelt veszi-tett, amely összeg hivatalos péns volt. Gróf Zichy Rubidó bukaresti magyar követ az érdeklődő újságíróknak ki-jelentette, hogy az öngyilkosság csakis pillanatnyi elmezavarásban törté-nhetett. Papp Béla igen szorgalm-as és korrekt tisztviselő volt, aki kitűnő családból származott. Nem volt semmi oka megvalni az élettől. Papp egyébként erdélyi származású és már a háboru előtt is a bukaresti magyar követségen működött mint alkonzul. Nemsrég neveztek ki kon-sult.

A kolozsvári bajnoki sakk-verseny ma este 6 órakor vési kez-detét a Park-kávéház emeleti termében. A verseny résztvevői a következők: Dr. Bródy, dr. Boer, Tuzar, dr. Tam-massy, dr. Pogány, Tóth, Ferencay, Biró, Mendelssohn, Schweitzer, Hejnal, Dragoș P., Gábel, Davida, Faragó és Marinóser. A sorolás szerint az első napon a következő játékok kerülnek előtérre: Boer—dr. Bódy, Tuzar—Marinóser, dr. Tamassy—Faragó, dr. Pogány—Davida, Tóth—Gábel, Fa-rencay—Dragoș, dr. Biró—Hejnal, Men-delssohn—Schweitzer. Eszerint mind-járt az első napon néhány rendkívül érdekosnek ígérkező játékmára van ki-látás.

Jehudita alakulás Bánffyhungya-don. A kösönég nagy érdeklődése mellett alakult meg a „Jehudita” kolozsvári zsidó nők kultúregyesületének bánffyhungyadi aegylete. Az alakuló gyűlés lelkes hangulatú már előre is biztosítja az eredményes munkát. A központot dr. Neufeld Jenőné képvis-eelte. Lelekes és meleg megnyitó szavaival és az alapszabályok felolvasása után megejtették a választásokat. Az új ala-kulat elnöke dr. Bäruch Hugóné, al-elnökei Szentes Mazoné és Neumann Lajosné. A főtitkari teendőkét dr. Far-kaș végzi, a titkári és ügyési teendőkét az alakuló gyűlés dr. Wolff kösnygyszóhelyettesei bíta meg. A tisz-tikar összetétele és az egyhangú vá-lasztás biztos garanciát nyújtanak arra, hogy a csoport eredményes munkát fog végezni. A „Jehudita”-nak fontos eseménye az az alakulás. Vidéki szervezkedésnek ez az első állomása. Rövid időn belül tovább terjeszkedik, hogy a kitűnő kultúrális és szociális munkáját eredményes végszükség. A vidéki szervezkedésnek a gyors tempóját a „Jehudita” legközelebbi tervei teszik szükségessé. A terv ugyanis egy munkafoglalkoztató műhely és telep felál-lítása, ahová a vidék zsidó árvái el-helyezkedhessenek és munkaalkotásra találhassanak.

Korcsolyapálya a strandfürdő-ből. A tél beálltával aktuálisá lett a korcsolyapálya kérdése. Minthogy az elmúlt években a sétatéri tó ki-csínak bizonyult a sok korcsolyázó számára, fölmerült az ötlet, hogy a város tulajdonát képező strandfürdőt alakítsák át korcsolyapályává. Ebben az esetben a nagy csatorna vizét kiengednék a folyóra és egy kis jégréteg kitűnő pályát szolgáltatna.

Nyomdász-sztrájk készül Szlo-venszókban. Pozsonyból jelentik: Hetek óta folynak a tárgyalások a szlovenszókói nyomdatulajdonosok és nyomdai munkások között. Abban már sikerült megegyezniük, hogy az eddigi legkisebb alapszűrés, vagyis a heti 411 koronának 124 százalékkal való redukálásába mindkét fél bele-egyezett. A még fennálló főellentét:

abban van, hogy a munkások a legkisebb fizetésen felüli többletet 25 százalékkal akarják redukálni. A ne-hézségeket a tárgyalások utolsó stá-diumában fokozza a szabadság kor-látozásának kérdésén kívül a munka-dók azon kívánsága, hogy a szer-vezett munkások csak a nyomdatu-lajdonosok szövetségébe belépett nyomdákban dolgozhatnak. A meg-egyezésre kevés kilátás van. Bár a munkásság a sztrájk iránt ép az ipari krízisra való tekintettel nem nagyon lelkesedik, mégis valószínű, hogy december 2-án, amikor a kol-lektív szerződés lejár, a szlovenszókói és ruszinszókói nyomdákban megáll a munka és a lapok nem fognak meg-jelenni.

Házasság. December harmadikán délután négy órakor tetija esküvőjét Budapesten, III. Margit-körút 26. alatt Ferenc Mendel, az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség volt főtitkára Mezei Hedda tanárnővel.

A Haggibbor első idei bálja. Páratlan energiával teszi meg a Haggibbor sportklub az előkészüle-teket első idei báljára, mely decem-ber másodikán lesz a Newyork ös-szes termében. A nagyarányú ké-szülődésről egyelőre csak annyit kö-zöl az esély vezetősege, hogy a vigalmi bizottság a napokban küldi szét a meghívókat, amelyek eredeti kiállítással külön szennzációi lesz-nek a fényszek ígérkező estélynek.

A marosvásárhelyi „Deborá-estélye. Marosvásárhelyről jelentik: Fényesen sikerült estélyt rendezett a múlt szombaton a marosvásárhelyi „Deborá” zsidó nők kultur-egylete. A nagyszemű műsor ki-emelkedő száma volt Antal Márk-nak, a kolozsvári Tarbut gimnázium főigazgatójának megnyitóbesszede, mely a jelenlévők közt mély hatá-s-váltott ki. Simon Jenő hegedűmű-vész Bethoven I. szonátáját ját-szotta Zsuzsanna Ruzsó zongora-művész kíséret mellett. Bialik: A harag dalaiból című verset Fekete Irén, a színház drámai művészeje szavalta nagy hatással. Zsuzsanna Ruzsó orgonán kísérte. Pataki Betty: „Lóv rabbi” című nagyszemű köl-teményét Simon Margit adta elő művészi készséggel. Majd ismét Simon Jenő játszotta el Wienlawsky: Capriccio Valse-ját nagy hatással. Végül a kis Zelig Jenő esekelt né-mény kedves heber dalt, melyet szünai nem akaró lelkes taps fogadot. A műsor után tánc volt, mely a késő reggeli órákig tartott. Az estély pompás sikere Winterer Jenőné atlétnak köszönhető, aki nagy csodákkal és áldozatkészség-gel állott a nemcses esté szolgálatába.

Máramarosszigeti előfizetői-kezt felkérjük, hogy a lap kézbesítés körül esetleg előforduló panaszokkal mindenkor, lehetőleg azonnal, Gárdos József ottani bizományosukhoz (Fekete könyvkereskedés. Telefon 127) fordulni sziveskedjenek.

Írógépek
és kellekek állandóan nagy választékban. Javításokat legolcsóbban vállaljuk. 1370
Finkler Antal
Cluj, P. Mihai Vitcazul (v. Szé-chenyi tér) 40. Telefon 493.

Eredeti gyári árban
kötött kábatok, swetterek, harisnya és keztyű
Blatt
kötött-szövött ruhák
Cluj, P. 64r 13.
1924

Tel-

Jeruzsálem alatt teér J... haktus... beft... a vár... sényba... európai rubás... és ennek a ve... sarkán, szem... könyvkeresked... sorban állnak... Jaffa és Tel-A... az egyik jón... lok, az anióbt... indulnak.

Jaffa már Tel-Avivval J... kereskedő... hóit beletul ké... és Növé Ceda... terül el a nér... Jaffától Tel A... egy pillanatilg... közü.

Saép, ngy... nak ezen az... verandával és... hussban, mell... leány, sárga... syon fu, héb... nyurga, szőke... a fején bu... gerek. Nézet... oszszeszeritit... hüliseen. Kel... egy? A hébet... hanggal beszé... sápen, esabak... ast merdánk... érozuk magu... den az anóbt...

Az egész... szorre lát eg... páloval és... Alig van ide... nében: sá... atea, a pers... épült rekesz... az utvonalon... kell szállni:... gyunk. Még... róli — zars... dühbörög át a... felé meg? F... soffbörös. —

— Ludda. —
— Ön Ma... kérdezi tölem... Erdélyből... von Sieben... a kezét és... hátra, éppen... ahele-lezálltu... mehen csak... laknak, Wert... És egy F... vessem a c... heimer”. A... egyéb kis t... mérnöké, egy... hédorül. Bon... megas stjóke... sáép, parkett...

Üdvözlés... gora mellett... leány: M... tanácsos leá... ember pedig... főlegénye. I... as Bolog u... szálemből. E... hatal szszó... felkésze.

— Az n... megkeresni... — Jön... Anón e... kellemes t... Megn...

Tel-Aviv

(Egy modern héber város)

— Az Uj Kelet Palesztinába kiküldött munkatársától. —

Tel-Aviv, szeptember.

Jeruzsálemből az automobil két óra alatt Beer Jaffába. Először még egy hektikus állan megkeresésül, aztán bejut a város szélén lévő pálmacserjényba — a gruppok körül, lócsók, európai ruhás előkelő arabok ülnek — és ennek a végében, a Jaffa telaviv-i sarkán, szemben a „Tarbat“ héber könyvkereskedésével, megáll. Itt már sorban állnak az autók, amelyek Jaffa és Tel-Aviv között közlekednek, az egyik jön, a másik megy, állásfoglalás, az autóbussz hamar megáll, megindulunk.

Jaffa már teljesen össze van építve Tel-Avivval. Jaffától nyugra a szűk keresztmetszű, ebbe pedig Tel-Avivból bejut két vasútvonal: Nové Salon és Nové Cedek. A két utóbbi között körülbelül német negyed, úgy hogy Jaffától Tel-Avivba utazás, az autó egy pillanatra sem megy ki a házak közül.

Szép, nagy, emeletes házak vannak ezen az úton, simák, németesek, verandával és loggással. Újok az autókban, mellettem fehérbuszok, erős leány, zárgasdrágos, munkásruhás, sőt fu, héberül beszélnek, szemben a nyugati, szőke ur, csontosarcu asszony — a fején tubos kontyol. Spieszbüro, Nának a leánya és a fiura, csontosarcu hideg nézővel, ferdén, kielészen. Kellene nekik. Miért néznek így? A héber fiatalok öblös, hullámos hajjal beszélgetnek, fűg arcúkkal, szűk, szabados bugyborekkel, mintha azt mondanák: — Olyan otthonosan érezzük magunkat! Új még valaki ebben az országban, kivülünk? *

Az egész út tíz perc. Az utas egyszerűen lát egy rendőrt, aki int egy palloval és az autó fordulóit csinálja. Alig van idő, hogy az ember elrejtessen: széles, hosszú, aszfaltot öntött utca, a perspektívát hatalmas keleti épületek alkotják, amelyek ott, messze, az utvonalon keresztben áll, már le kell szűkíteni: magas vaskapu előtt vagyunk. Még le sem ugrom a hátsó ülésre — zss... zss... zss... — vonat dübörög át a kapu mögött. — Merre fele megy? — fordulok hirtelen a sofőr felé. — Rövidke szóval válaszol: — Lüdbba.

— Ön Magyarországból jön, ugye? — kérdezi tőlem a fehér ruhás leány. — Erdélyből... — mondom. — Ja, ja... von Siebenbürgen... — és összehúzza a kezét és mutat fel egy erkélyes hátra, éppen szemben asszal a helyvel, ahol lezártunk. — So, so — szól — menjen csak oda fel... ott is erdélyiek laknak, Wertheimerék.

És egy pillanatra mintha már észrevetném a ógatót: „Pension Wertheimer”. A kápnál két oldalán, a falon, egyéb kis táblák: egy ügyvéd, egy mérnök, egy export-import cég. Mind héberül. Bent csinos lépcsőház, modern, magas shtók, még beljebb: hall és szép, parkettes szobák.

Üdvözlés, bemutatkozások. A szögrel mellett, az a kedves, kerekarcú leány: Maca, Wertheimer volt erdőgazdász leánya. Az a kistermetű fiatal ember pedig: Emódi fogorvos, Maca vőlegénye. Ez itt Popper ur, mérnök, az Balog ur, szintén mérnök, Jeruzsálemből. És a lenhaju, nyomott arcú fiatal asszony: Avigdor Feuerstein felesége.

— Az ura is itt van? — szötek megkérdezzük. — Jön rögtön. *

Azán eléd: nyolcoszobos. Könnyed, kellemes témák. Előst orvosok, kö-

karisbadi tányérok, sült, torták, kompot. És hosszú: beszélgetés zsidó dolgozókról. — Farcas — mondom magamban és a villát és a kést elasztikusan pisztolom — ez a téma itt nem fekszik rá az emberre.

— Hogy is beszéljük meg, ma ma? — (Ez Maca kábfishaugja) ... Ugye ma színházba megyünk? —

— Mit játszanak? — kérdezi Popper. — Eredeti héber drámát, Cohen-Bernsteinnel.

— Nő? — sugom oda Feuersteinnek. — Igen, az első héber drámai színésznő.

Ó, drága emberek! — áhitatoskodom belől — milyen édesen leegyszerűsödtek. (Mert én még látam két, Pasten, kerületben és lefátyolozva menni zsidó estélyekre)

Á, dehog, az itt nincsen meg. Az a szegényesség. Amikor Feuerstein, egy csomó héber lappal a hónaja alatt az ebédőre lépett és mi összehorogtunk a beszélgetés, én az én galambul horot bátorisan pillant somat és ő az ő ujbou satekintés, olyan jó volt, olyan jó volt, jó friss érzés volt, tel-tel-tel telaviv: csapnám, röpködtem és rakoncátlanokodtam, valami repülhetekem támadt, hogy én most erre-arra mozogjak ebben a tág és a szabad térségben.

— Tel-Aviv: ... Tel-Aviv... — ujjongtam — hogy örülök drága Avigdor, hogy itt vagyok... gyorsan menjünk... jöjjen... nyugodtan neked... mindent mutasson meg... Gledem magamra ezt a proszopagás, erős, új! új! új zsidó életet... *

Trátsallás! — mentünk kacagva és dalolva, lebackatunk a léposón, Maca, Emódi, Feuerstein, Feuerstein, Wertheimer néni és én (én csupa igaslomban és résszemből), Feuerstein karonfogott és lendítet — először át Tel-Aviv raciona kapuján és a sinéken, — ime: a Herzl-utca... —

... nézve, milyen modern házak... valóban, mindegyik mint egy villa, kis kert és rász, földszintesek és egy-kétemeletesek, hosszú, aszfaltjárda előttük, amíg csak az ember el lát és nagyszerű domboru kocsit, ezek a házak mind tíz év óta épültek.

— bent — mondja Avigdor — a legkényelmesebb berendezés van mind egyikben: villany, vízvezeték, telefon, gőzfűtés, vacuum cleaner —

és ahogy előtűnik a Herzl-street közepére, ahol a Rotchild park van, egyszerre megtáru jobbra-balra, előrebáttra a Város — a legszebb, legújabb, legrendesebb, legcsinosabb, frissebb, üdőbb, hangulatosabb és legkényelmesebb! legkényelmesebb városa. Elő-ásziának —

— ilyen nincsen több a világon — mondja Feuerstein és én is érzem, hogy csak egy német építészeti folyóirat: a „Bankunst“ fényezett hasábjain látam még hasonló „kigondolásokat” —

— ... no, mit szöl hozzá...? — fordul hozzám Feuerstein, amikor észreveszi rag, ogószemű elrövedésemet — ... ugye, mint egy szinpadit díszlet... olyan néni... *

pár percre megállunk a Rotschild-parkban, az egy trapézalakú sötény, a Hers-street köcsépről indulnak benne a pálmák és a ciprusok kőfőlé, a tenger irányába és a jaffai homokpuszták irányába, de mindegyik oldalán be van

már építve szobnól-szebb emeletes hássakkal, az egyik részében a drága kis városkára emelkedik héber órával, a városkára földszintjén van a postahivatal, azelőtt pedig egy dőlszaki nővényekkel elkerített terrasz, asztalkákkal, most is sokan ülnek ott, meleg van, hűsítő isznak, sőtálunk arafölé, a ciprusok alatt, az állóban, héber buncok kezimuntálnak lócsókra és vigyáznak porbanjáró amerikai gyerekekre, frutnak, zoknisok és ugy viselkednek, mint a nagyok, csupa biztonság, öntudat, gerinc — Maca megaimogatja a hajukat: — ... salom béby... salom... — nehát! — hiáltok én is fel — milyen jóesak —

és most már a fiatalok szemembe oaihoit tűszel lépegek tovább, Emódi jobbra-balra köszön — panacskalapos arcnak és hölgyeknek — hberál! csak héberül! — kik csak? — kérdezem — és ő szörényen megjegyzti: — ... pöcienem... sítálnak... —

... most van a koró? — igen, figyelje csak, hogy gyorsodik a tömeg, — az emberek jönnek ki a hivatalokból, az orvos műtermekből, a mérnöki és ügyvédi irodákból, az üzletekből és a chaluok, munkásruhában, a Silicat-főlagyártó, a Rasman-csokoládégyártó, tanárok és tanuló a Herzl-gimnáziumból, a kereskedelmi iskolából, a Tachemoni intézetből, a mi társaságunkhoz is csatlakozik egy magas, hajszos fiatalember, imponans épület kapujából lépett két ciprus között a sétányra,

... az urak még nem ismerik egymást... — fordul hozzám és az ujjonnan érkezőkhez Emódi és barmutaja: — Szatmári Zoltán, Tel-Aviv városi főmérnöke... — csakugyan? — Palesztinában ám nagyon becsülik a magyar mérnököket... *

és aztán egy darabig, végig a Naohai Binjámín és az Allenby-uton, a Földközi tenger irányában, amerre a strandra mennék, Szatmárral beszélgetek.

— Én nemrég jöttem ide ki, — mondja — de, mintha már évek óta itt lennék. Van Önnek fogalma, milyen rohamosan fejlődik ez a város? Ha az ember egy hétfői napon elutazik innen és pénteken visszajön, egyes negyedeire már nem ismer rá. Közben felhúznak egy pár palotát, beaszfaltolnak egy utastól, új utcát nyitnak vagy valami egyéb csodával határos dolog történik.

Miközben az Allenby uton megyünk (ez az utca köti össze Tel-Avivot a tengerrel, egyébként az egész város a tengerpart felé húzódik, már majdnem odaért és bizony alig van már errefelé tér a terességedés) és mellettünk, a kocsit uton, perceként fordognak az autóbusszok és visszik a földözket a strandra, hirtelen gyönyörű kétszemeletes palota elé érünk, nézék fel az egyik erkélyre, hát valami rendkívül szép, nagyhonpónyáju, feketessakállu férfit látnak,

— ó... — mondom és egy Struck-kép szírad át az agyamon — Herzl... —

— hah... ha!... — kacag Maca — ... nem Herzl... Mosiszobn, gimnáziumi igazgató... nagyon hasonlít rá... —

... de szisszünk... — szöl hozzánk hátra Wertheimer néni, szép, szőke asszony, aki imádja Palesztinát, pedig azelőtt alig volt községe a zsidósággal... — mindjárt vége a nap-sütésnek és akkor nem frűdhetünk... *

Ekor már az Allenby-út végén voltunk, előtünk volt a tenger és egy drága, drága, kokett pavillon, kecses, ateliarablakos, emeletes, terraszos, csigalépcsős, ezután a dombos ntről még egy keveset ereszkedtünk és az aszfaltos járdák aljában, a parton,

ahova már feljönnek a hullámok, hosszú, hosszú homokos strand, tele csigával, hegylővel és belepve fürdőzőkkel, kicsoda viharcolás, kicsoda nyugrándozás, kicsoda kergetődzés, két impozáns, tengerre épített fürdőház szax és szax tükröz, pam'agos, vilanyvilágításos öltözőkabinjából lefeléradnak az nörórhás leányok és fiatal spró gyermekek, meglott férfiak és anyák, öregék, ó, milyen élénkség, friss, tiszta, nypos élet, mennyi büffe, vajszkenyér, tészta, édesesség, felvágottak, az emberi egészen megával ragadja ez a friss, fiatal hullám —

— Ben Ami jöjjön... fürdőjünk — csabiz Feuerstein — — nem... — int le Emódi — inkább menjünk föl a pavilonba —

... inkább, — tessi komá Maca — ... ha én két akar látni... —

és a fövetkező pillanatok már mindannyian kanyargunk föl a lépcsőn: — széles, körbemenő terrasz, tele falatosokkal, kicsoda moderna kosztümk, a legszebb fürdőházak, amiket láttam! és hogy fessülnek a formás asszonyok és a karcsú, magas férfiak! egy mérványoztatott hórészünk, slattnak író mélyen és író mestszire hug, lökdök és ijáat a Földközi-tenger, hah! — felisek a hátunk mögü, a pavillon aljából a füdők a hullámokra — és én egyre ujjongokiban, biztosabban és elégtul-temben érzem ebben a mély és magas távlatban

a megújulás! a strand mögött, az szíslon sorban állnak a magánautók és az autóbusszok; a kabinokból jönnek feifrisülten a felöltözöttek, valami hábor saot szólnak és a héber sofför már kanyarítja előlük a gépkocit, itt, valam szemköt, a terraszon, Diesengoff polgármester ül, a tükörjával, kicsoda könnyed, intell ktuel tarszág! —

csak a tenger tulsó végéből, a lecsapódó horizont alól, Eurpa felől né látnam csontes nakkal, fekete előmökkel göcsösen elővonaglni az kőpszatulsról maghat kimenteni skaró szerencsétlen keleti testvéreinket... —

Ben Ami

— A csehek Berlinben. Berlini tudósítónk jelenti: A német pénz hihetetlen leromlása nyomán az idegenek egyre nagyobb számban népesítik be a német városokat és lassan észszavásároznak jó valutájukkal mindent, ami még itt kapható. Ha idegenek között egyre tekintélyesebb helyet foglalnak el a csehek. A hákében csak kevesen jöttek közölkik a német fővárosba, akik pedig jönek, jól beszéltek németül és nem igen tűntek nek nemzetségükkel. Most megváltozott minden. Prágától Dresden át Berlinig és innen tul a Keleti-tenger partjait immár merészen és büszkén hangzik a cseh szó. És mentől jobb lesz a csh valuta, annál erőteljesebben beszélnek a csehek a német földön hazai nyelvet. Az Uiter den Lindenen cseh lapokat arusítanak. A szállókban már vannak portások, akik törik az oly nehezen elsajátítható nyelvet. A körkösökzátó vállalatok csh tolmácsokat keresnek, mert vendégeik java Prága és vidékéről való. Még a német főlekolákre is földülnek a cseh ifjak, pedig alig érik a német saót, a jövőben Csehországban a német nyelv előreláthatóan még dominálabb lesz, mint valaha volt a Habsburg-uralom alatt. Nem mondhatnánk, hogy a csehek nemzetközi terjeszkedése valami népszerű Németországban. Már a nyáron ezer panasz érkezett Berlinbe, hogy a cseh fürdővendégek a pénzükr révén többet követelnek, mint valaha az elkényeztetett amerikaiak.

— Minden cionistának el kell olvasnia Nachum Szokolov művét, az „Uj Zsidó“-t.

Megnyit a Frenkel áruaktár str. Aprinjavelor (v. Gufagyár-u.) 13. Legelőnyösebb feltételek, legmagasabb lombardok. Riffunó szíraz helyiségek, pincék nagy befogadóképességgel. Vasuti vagonny Tel. 401, 290

november 22
munkaadók a
többet 2
adukálni. A ne-
sok utolsó stá-
szabadság kor-
kivül a munka-
a, hogy a szer-
a nyomdatu-
ébe beléptt
atnak. A meg-
s van. Bár a
k iránt ép az
kibíttel nem
négis valósintü,
amikor a kol-
ában megáll a
m fognak meg-
ember harma-
órok tartja
III. Margit-
enc Mendel, az
zeti Szövetség
dda tanárnővel.
első idei hálja.
tesszi meg a
az előkészüle-
mely decem-
Newyork ösz-
gyarányu ké-
szak annyit kö-
köszö, hogy a
epokban földi
amelyek eredeti
szenczációi les-
szökö estélynek.
nyel „Debera-
nyelről jelentik:
telyt rendezett
a mesorvátár-
ók kultur-
d műsor ki-
Antal Márk-
but gimnázium
nyújtóbeszéde,
mely hatás-
d hegedűm-
zonájátát ját-
szó zongora-
tt. Bialik: A
versét Fekete
ai művésznője
al. Zsizemann
Pataki Betty:
nagyserű köl-
rgut adia elő
Majd ismét
el Wienlawsky:
nagy hatásal.
dó énekelte né-
dait, melyet
kes taps fogat-
g volt, mely
g tartott. Az
Wintner Je-
szonhető, aki
idovatrészség-
szolgálatába.
előfizetőin-
lap késbesítés
ló panaszokkal
szonak, Gárdos
nyosunkhoz (Fe-
Telefon 127)

an nagy választ
legelőcsöbbsen
1370
cazul (v. Szé-
neton 493.

batok,
k,
keztüő

1924

KÖZGAZDASÁG

Adókedvezmény a belvárosi bankok és biztosítótársaságok részére

Határozott a legfőbb adóügyi bizottság

az Uj Kelet tudósítójától

A romániai adóreformmal kapcsolatosan a bukaresti legfőbb adóügyi bizottság a csatlósi területek pénzügyi és biztosítótársaságait igen közelről vizsgálta, nagyfontossággal bírva a kérdésben hozott döntést. Az adóbizottság legutóbbi ülésén a bankok és biztosítótársaságok megadóztatásának módjait állapította meg.

A bizottság a biztosítótársaságok tartálékállapotát mentesítette az adózás alól.

Ez a kedvezmény azonban csak arra az esetre vonatkozik, ha az intézet tartálékállapota nyereséggel nem gyarapodik. A pénzügyi intézetek megadóztatását illetően a bizottság úgy határozott, hogy a fizika nyereség tiszta értéke adómentes marad. Az adóügyi bizottság ezzel a kedvezményes nyel módot kíván nyújtani a bankoknak, hogy a valutakurzusok széleskálajú árhullámzásai folytán előállított veszteségeiket ily módon fedehessék. Az adómentesítést három évre biztosították, a valuta fluktuációja esetén azonban további három évre meghosszabbítható.

A romániai biztosítótársaságok védelmét kívánja szolgálni az adóügyi bizottság a határozata, hogy ha a biztosítási romániai biztosítótársaság eszközölte, a biztosítási prémiumok is adómentesek lesznek.

Belföld

(x) Véglegesen szanálták a Banca Natlonei. Bukarestből távozozták: A Banca Natlonei ügyében megállapodás jött létre, melyet a közgyűlés ma ratifikált. A Banca Nationala 30 millió lei hitelt nyújt a banknak, amely így teljesen szanálva lesz. Egyébként a bank nevét a közgyűlésen Banca Dunareana (Dunai Bank) ra változtatták.

(x) A pénzügyminiszter: előadása a pénzügyi reformokról. Bukaresti jelentés szerint Bratianu Vintila pénzügyminiszter a jövő héten előadást fog tartani a liberális párt elővárló körében az új pénzügyi reformokról. A pénzügyminiszter főleg azokat az okokat fogja kifejteni, amelyek miatt a forgalmi és lényűzési adót továbbra is fenntartja.

(x) Érikezzel az ideai cukorrépa-árakért. Az erdélyi cukorrépa-termelők és cukorgyárosok a kormány kiüldötteinek jelenlétében értekezletet tartottak az ideai répaárak megállapítására. A gyárosok a tengelyen le szállított répaért 64 leit ajánlottak, a termelők viszont a 70 lees árhoz ragaszkodtak tekintettel az eszterákra és a drága munkabőrekre. Megállapodásra nem tudak jutni. A kormány képviselői kijelentették, hogy a termelők ajánlatát tartják méltányosnak és igyekezni fognak ebben az értelemben befolyásolni a felsőbb döntést. Az érdekeltek közülben rövidesen újabb értekezlet fognak tartani.

(x) A méhészek ingyen virág-magvakat kapnak. Az Erdélyrészi Méhész Egyesület közli, hogy az egyesület az évben is azt ki ingyen mézelő-virágmagvakat. Azok a méhészek, akik reflektálnak erre, csomagolási és postaköltség címei kifizetésnek be 3 leit az egyesület titkári hivatala címére, (Kolozsvár, Attila-u. 10.) mely esetben a magvakat azonnal postára adják.

(x) Országos kisipari kiállítás Nagyváradon. A nagyváradai kereskedelmi és iparkamara elhatározta, hogy a romániai kisipar fejlesztése és léptetőzése céljából a jövő év

május havában iparkiállításat rendez. Az első romániai kisipari kiállítás előkészítését már megkezdtek és nagyarányú keretek között mozog, amelyek a szomszéd államok ipari köréi előtt is bizonyítani fogják az erdélyi kisipar nagyarányú fejlődését.

(x) Aukét a romániai kereskedők csehszlovákiai adósságainak rendezésére. Réseletessá bevezetett a Uj Kelet annak hídején arról a súlyos válságról, amelybe a lei kursusanak leomlása következtében a romániai kereskedők külföldi tartozásaiak összegének hatalmas arányu megnövekedése következtében jutnak. Az erdélyi és bányai kereskedőknek különösen Csehszlovákiában, a regátbelieknek pedig Olaszországban és francia frankban vannak tekintélyes összegű fizetési kötelezettségei. A súlyos helyzet szarvása érdekében a kormány, a kereskedelmi és iparkamarák és a Sfatu! Negus orosa bukaresti központja, valamint vidéki szervezetei akciótervet dolgoztak ki, amelyeknek eredménye azonban csak lassan mutatható. Az erdélyi kereskedők csehszlovákiai tartozásainak rendezésére a kolozsvári kereskedelmi és iparkamara is mozgalmat indított és Balázs Gyula főtitkár felhozta az érdekelteket, hogy jelentésük be az az összeget, amellyel a csehszlovákiai gyárosoknak és a kereskedőknek tartoznak. A bejelentések eszközése után az iparkamara főtitkár november 28-ára aukétára hívta össze a Csehszlovákiában adós kereskedőket. Az értekezleten a megbeszélés, illetve a fizetési feltételek módjait fogják megállapítani.

Külföld

(x) Zürichi zárlat november 21-én: Berlin 8/8, Newyork 533, Prága 21, Budapest 22/4, Bukarest 3.45.

(x) Uj szesz törvény Csehszlovákiában. A kormány, mint ismeretes, új szesz törvény javaslatot készít elő. A javaslat kiterjed a szeszadó felemelésére, továbbá a költött szesz-gárdi adókat addig is, míg az teljesen szabadidő nem válhat, bizonyos mértékben feloldja. A javaslat rámutat arra, hogy a költött szesz adókat egyelőre azért nem lehet szabadidő tenni, mivel az állam jelenlétében mennyiségű szesz készlet felett rendelkezik, amelyet tekintettel a világpiaci helyzetre, aligha szállíthat ki. A javaslat szerint ipari szesz adókban meg lesz tiltva a répaárak szesz-főzére való felhasználása, hogy a cukortermelés kárt ne szenvedjen. A javaslat főképpen azt hangsúlyozza, hogy a mezőgazdasági szesz adókban a burgonyatermelő vidékeken első sorban a burgonya felhasználására kell törekedni. Külön engedély alapján más vidéken is létesíthető mezőgazdasági szesz adó, még pedig tudományos vagy kísérleti célokra.

(x) A MÁV. újabb béremelése. Budapesti tudósítók jelentik: A béremelés a magyar államvasutak és a kezele alatt álló helyi érdekű vasutak vonalain minden valószínűség szerint az év november 20-án lép életbe. A vasuti menetdíjak a személyforgalomban majdnem száz százalékkal emelkednek és ezzel a meneti díjak ára a békéscsaba körülből 70-75 szöröse lesz. A tehér- és gyorsárúknál a fuvardíj emelés 30-200 százalékosig terjed.

Kristály
Köztestviselők, katonatisztek és nyugdíjasoknak a
Krisztály
gőzmozgógárnál Cluj. — Bővebb felvilágosítás az összes fiókokban

SZÍNHÁZ - MŰVÉSZET

A Habima Erdélyi Zsidó Színpad. E hét vasárnapján a Kobrin drámák legjobbjait egyike, a „Geld, Lisbe und Schenda“ című négyfelvonásosot adta a Színház színészei tomboló teljesítméssel. Az Amerikába került orosz zsidót, mr. Bender: Rubinovits játszotta kifűzősen. A főbb szerepekben Sziramer mint Szonja bámulatos realizmussal adta a lefűllett zsidó család, Sziramer a lelkiismeretfurdalással marcangolt ügyvédet adta sok megértéssel. A többi szereplő is nagy igényességgel vitte szívesen sikerre a darabot. Hűfű a kocsigatós „Schlomo és Roxel“ című bohózatban a Rabinovits-hűségpár, Waldberg és Blind Aranka voltak kiválóan jók. Az együttes nagyban köszül szombati bemutatójár, David Pinsky „Jaakel der Schmed“ című nagyváradi drámájára.

Habima Zsidó Színpad

Heti műsor

Szerda: Jüdischer König Lear. 4 felv. Csütörtök: David's Geige Operette. Péntek: Nincs előadás. Szombat: Jenkel der Schmid, von Pinski. Vasárnap ugyanaz.

MAGYAR SZÍNHÁZ

Heti műsor

Szerda: A bor. (Ünnepi előadás. Gárdonyi Géza emlékeztetőre. Előadás előtt Gárdonyi Gézaról Nyirő József emlékezik meg. Rendes helyárakkal. Napi bérlet 42. sz. C.)

Csütörtök: Az elveszett levél. (Először. Caragiale emlékeztetőre. Premier helyárakkal. Premier bérlet 17. szám.)

Péntek: Az elveszett levél. (Rendes helyárakkal. Napi bérlet 43. sz. A.)

Szombat d. u. 3-kor: János vitéz. (Ifjúsági előadás igen olcsó helyárakkal. Előadó: dr. Kiss Ernő.)

Szombat este 7-kor: A hamburgi menyasszony.)

Szombat este fél 11-kor: A kékszakáll. 8-adik felelése. (Először. Premier helyárakkal. A premier bérlet helyeit hétfő déli 12 óráig tartja fenn a pénztár.)

Vasárnap d. u. 3-kor: Fifi. Olcsó helyárakkal.

Vasárnap este 7-kor: Csergöyerekek. (Bérlétszínházban. Premier helyárakkal.)

Vasárnap este 10-kor: A kékszakáll 8-adik felelése. (Premier helyárakkal.)

Hétfő este 7-kor: Az új királynője. (Rendes helyárakkal. Napi bérlet 45. sz. C.)

Hétfő este 10-kor: A kékszakáll 8-adik felelése. Rendes helyárakkal.)

A színházra tűzoltó előadások jegyei előre megvásárolhatók a színház pénztárában.

A színházi iroda hírei

A két szakál 8-adik felelése. Szombaton éjjel pont fél 11-órakor kezdődik a francia vigjáték egyik legújabb mesterművének a premierje. Az új darab címe: A kékszakáll 8-adik felelése. Szerzője Alfred Savoir, fordítója Heltai Jenő. Elmesebb, finomabb és mulatságosabb vigjátékok az utóbbi években nem produkált a francia vigjátékírás, mint a minő A kékszakáll 8-adik felelése. Másodszor vasárnap este 10 órakor adják az ujdonságot. A szombati, vasárnapi és hétfői előadás jegyeit már most előre meg lehet váltani.

Elveszett levél. Csütörtökön este lesz a bemutató előadása Caragiale híres darabjának, az Elveszett levélnek. A színház drámai személyzete az igazgatóság rendezése mellett nagy művészi beosztással készül erre a premierre. Pénteken este megismétlik az Elveszett levél előadását.

Hamburgi menyasszony. A legnagyobb sikerű operett-ujdonságok egyike, a Hamburgi menyasszony van szombat este műsorra tűzve, a főszerepben Kolbay Ildikóval, Kádbó Duciával, Réthelyivel, Berkével. A rendkívüli sikerű ujdonságnak ez lesz a 11-ik előadása.

MOZGÓK MŰSORA

Apollo mozgóban: szerdán a városunkban óriási sikert aratott monumentális amerikai dráma: Izrael a Te Fiad! Az amerikai Pathé-gyár remeke! Történet az orosz zsidók kálváriájából. Egy zsidó ifjú, akit elszakítottak véreitől, visszatér népéhez. Vallásáért mártírhalált hal, de halálklása édes, mert megálmodja a szabad, boldog Izraelt.

Egyetem mozgóban: szerdán az Apollo filmvállalat csodás arista-története. A fényképező lovas kerül bemutatásra, szerdán a harmadik részlet: A titokzatos erő. Mesés látványosság! Harzy Piel hátborzongató trükkökkel kedveskedik a nézőknek.

SPORT

A bukaresti központ még nem döntött a kolozsvári és nagyváradi kerületek ügyében

Mittermayer Ödön újabb tárgyalásai

az Uj Kelet tudósítójától

A feloszlott kolozsvári és nagyváradi sportkerületek további sorsát illetően még mindig nem döntött az FSSR bukaresti központi bizottsága. Dr. Ritter Salomon, a brassói kerület elnöke — mint annak idején megírtuk — Kolozsvárról Bukarestbe utazott, ahol jelentést tett a sportkerületeiről és viselkedés mandátumát Mittermayer Ödön aradi lejegyzetű nagyváradi utja s m jart sikerrel. Az aradi delegátus is referált Bukarestben. A Comitetul Central november 16-án tartott ülésén a vette tárgyalás alá a kolozsvári és nagyváradi kerületek leoszlott eseményeket, döntés és újabb határozathozatal azonban nem történt. De nem is történhetett, mert Károly trónörökös, akinek egyenes utasítására történt Dr. Ritter és Mittermayer kiküldetése, nem volt részt az ülésen.

A Comitetul Central esztörtöki ülésének résztvevői Károly trónörökös távollétében nem érezték magukat illetékeseknek arra, hogy meghallgatása nélkül határozzanak ebben a rendkívüli kérdésben.

Mittermayer Ödön egyébként a bukaresti ülésről visszatért Nagyváradra. Második utjának is az a célja, hogy keresse a békés meg egyezést. A delegátusnak az a véleménye, hogy a hangulatot nem szabad még jobban elmergesíteni és dr. Steiner Sándor nagyváradi főtitkár mulasztásai miatt az egyesületek és a bukaresti központ között teljes szakadást előidézni.

Mittermayer intenzív tárgyalásokat folytat dr. Zsigra Miklós és dr. Roxin Tudorral, a nagyváradi sportkerület vezetőivel, hogy ottágu ad hoc bizottságot bízzanak meg az ügyek vitelével.

Míg Nagyváradon legalább jönduatu kísérletezések folynak a szűnnetű sportadmiisztráció újrafelvetelére, Kolozsvárt minden eszenes. A bírák bizottságát kivéve egyetlen sportbizottság sem funkcionál, dr. Dragomir Siliu egyetemi tanár, a Comitetul Regional elnöke pedig azazal a tarvrel foglalkozik, hogy az öt ért igaztalan támadások miatt teljesen visszavonul a sportélet irányításától.

Labdarúgás

Szántó Miklós visszatért a NAC-ba. Szántó Miklós, a NAC kifűző osztagára, aki katonáskodása ideje alatt a kolozsvári bajnokcsapatban játszott, luszereit és visszatért anyagyászulétébe.

A Haggibbor báija. A Haggibbor Sport Egyesület december 2-án rendezendő műsora tarcsatélyára láras terakoztatás. A szűn Kolozsvár zsidó társaság megalakuló bizottság minden előkészületet megtett, hogy a báija sikere melő legyen az eddigi Haggibbor-mulatságok nivójához.

Feladós szerkesztő DR. MARTON ERNŐ
Fűző: HELLER Gyomda és kiadóvállalat K. T.

Még sehol és soha nem voltak kaphatók készen olyan kifűző
Öltűnyűk, felöltűk, fluruhák,
mint most 1433
KATZ és MENDEL
cégnél Cluj, Fűtér 10 s z
szűvete nagy választékban

Szerda,
Bucur, az
és csontot
infladokot
Szaru-
és CSO
Ken
Bleier
cég vezér
Zsák!
Ponyva!
Telefon
L
Mindenne
összeszeg
ben megr
szállit
Sajo
fak
Strada Ce
Megy
E
kötött
Cluj, P
Óriási v
K
K
N
J
Ha
Ered
Expo
Rom
Ausz
között
lix
I
T
nemz
lalata
Közpon
HÁZAK
27. Bud
Dohány-
közi ut
Arad,
Dunapart
Expozit
Moson,
Curtici,
Fuvarok
Spec

Szarut, szarhegyet, agancsot, husolat és csontot, valamint mindennemű fém- és kőanyagot legmagasabb napi áron vásárolunk.
Szarut- és csontárnyagár Rt. Cluj
 1310

Kenderzsineget,
 zsinorokat és hevedereket raktárról szállít 1381
Bleier és Weisz
 cég vezérképviselete
 Zsák! Emanuil Salamon & Co.
 Ponyva! Cluj, Piata M. Viteazul 40.

Telefon 81. Telefon 81.
Ládagyár
 Mindennemű ládákat és fadobozokat összeszegeztek és szélszedeti részekben megrendelésre azonnal készült és szállít a legolcsóbban napi áron
Sajovics és Lebovits
 fakeskedés és ládagyár
 Strada Cernauti (Kajántói-u.) I. szám.

Megnyit! Megnyit!
„Helios“
 hatótisztaított árnyagár lelkéfé Cluj, Piata Unirii 7. (Főter)
 Óriási választék: 1389
 Kötött kabátok
 Kötött ruhák
 Női és gyerek cseppek
 Jämperek
 Harisnya és keztyükben
Eredeti gyári áruk

Exportját és importját
 Románia, Magyarország, Ausztria és Németország között határidővel és legolcsóbb árral díjtételek mellett csak
Deutsch Testvérek
 nemzetközi szállítási vállalatunk tudja lebonyolítani.
 Központ: Cluj, Piata Unirii 26.
 HÁZAK: Wien, 1, Rottenturmstrasse 27. Budapest, VII. Rákóczi-ut 6, VII. Dohány-utca 3. Oradea Mare, Rákóczi ut 24. Brasov, Kapu-utca. 61. Arad, Simonyi utca 13. Orsova, Dunapart, Szonok, Madách-utca 1. Expoziturák: Bruck, Hegyeshalom, Moson, Biharkezes, Békéscsaba, Curtici, Kötégyán, Biharpuspöki 1276
 Fuvarlevél felülvizsgáló iroda
 Speciális dunai forgalom!

Valutapiao november 21-én

TÖZSDÉK	Lei	osztr. kor.	márka	fran. frank	svájci frank	lira	osztr. kor.	magy. kor.	font sterl.	dinár	leva	lengy. marka	dollár	holl. forint	török font	rusz. kor.
Bukarest	valuta deviza	495 490	285	1095 11	2975 29	715 728	26 2190	750 650	710 695	250	110	250	157 158		85	
Bécs	valuta deviza	2325	1075	5130	13520	3325		3075	32650	285		460	73050	28650		
Prága	valuta deviza		4750	225	595	14650	46	181	14325	4975			3200			
Berlin	valuta deviza	211		480	1260	311	95	275	28150				6425	2830		
Zürich	valuta deviza	1635	825	3951		2540	73	2250	2399	21250		350	53350			
Paris	valuta deviza															
Budapest	valuta deviza	1650	8050	45	172	46250	17450	315		1.200	3680	19	17	2525	970	

Warhanek-féle OSTSEE HERING
 érkezik még e hó folyamán a
Mandula Jenő és Marcel
 gyarmatárak bizalmasi irakataiban
 Cluj-Kolozsvár, Cal. R. Fard. 48

Az előkelő világ cipőkrémje

S. EISENSTÄDTER & Co
 szücs és szörme áruháza
 Főüzlet: Calea Victoriei 2.
 Fiók: Ovári (Szenilélek és Kínizsi-u. sarok)
 Szörmeárúban állandóan nagy készlet!

Papir és fűszernagphereskedők figyelmét felhívja az iskola saisonra „Zea“ első román krétagyár Cluj.

Perle Pamut a la DMC
 garantált szintartó MOST minden színben ÉRKEZETT!
„PROGRESS“
 Galanterie és rövidárak !! állandóan raktáron !!
 import cégnél Oradea-Mare

Külföldi likőr és pezsgő Lucullus-nál Oradea-Mare, Bémer-tér 1395

KÖNYVUJDONSÁG MOST JELENT MEG
SIPPURIM
 PRAGER SAMMLUNG JÜDISCHER LEGENDEN
 DISZES KIÁLLITÁSU KÖNYV
 ÁRA 45 LEI

Magyar Szállítási postán átadásra méltó pontossággal 1324
Winkler Márk szállítógépe
 Cluj, Piata Mihail Viteazul (Székelyi-tér 89. Telefon 12-90.
 Árjegyzék és kézikönyv ingyen.

Tapéták
 minden kivételben kizárólag kaphatók Székely Sándor és Tsz. Timisoara Boulevardul Berthelet (Kossuth Lajos-u.) 11-13. szám. 1365
 Lakások tapetázását vállaljuk.

A Biblia irodalma
 Rudolf Kittel
Die Psalmen
 A legjobb német fordítás, magyarító szöveggel. Ötszáz oldal. Ára fizve 90 lei, kötve 135 lei.
 Paul Volz

Der Prophet Jeremia
 Jeremiás próféta énekei, kommentárral. 450 oldal. Ára 85 lei.
 Kapható az Uj Kelet Könyv-osztályában Cluj, strada Baron L. Pop 10.

Kabátplüssök, kötött kabátok, szövetek nagy választékban kaphatók a „GÓLYA“ divatáruházban

2 november 22
SPORT
 pont még nem
 svári és nagy-
 tek ügyben
 én újabb tár-
 ssai
 ndosítójától
 io. svári és nagy-
 k további sorát
 g nem döntött au-
 ponti bizottsága.
 a brassói körü-
 annak idjén
 várról Bukarestba
 tett t puszta-
 dia mandátumát.
 aradi l pászor-
 utja s m jart si-
 legatus is referált
 mitetül Central
 tott ülésén vette
 svári és nagy-
 esajlott eseménye-
 határozathozatali
 t. D: nem is tör-
 ároly trónörökös,
 esítésára történt
 rmayer kiküldé-
 az ülésen.
 entral esítőtörök
 Károly trónörök-
 m ezerték maga-
 arra, hogy mag-
 atározásnak eb-
 enyes kérdésben.
 a egyebként a
 visszatér Nagy-
 utjának is az a
 a békés mag-
 osnak az a vé-
 hangulatot nem
 elmérgesítői és
 nagyváradi főtít-
 t az egyesüle-
 központ között
 dízn.
 ziv tárgyalásokat
 kős és dr. Roxin
 radi sportkerület
 otágu ad hoc bi-
 meg az ügyek
 on legalább jón-
 k folynak a szü-
 stráció újra/etré-
 minden esendő.
 kiéve egyetlen
 funkcionári, dr.
 gyesetmi tanár, a
 előke pedig az-
 laozik, hogy az
 adá-oz miatt tel-
 sportélet irányi-
 rugás
 szatéri a NAC-ba.
 AC kitűző osz-
 dása ideje slait a
 apatban jártak,
 terti anyaggyesü-
 ija. A Haggibbor
 ber 2-án rande-
 renetélyére láras
 t Kolozsvár asidó
 zó bizottság min-
 egtent, hogy a bái
 as edlgi Hag-
 nirojához.
 .MARTON ERNŐ
 és Kladvéllat K.F.
 soha
 natók
 tidő
 1433
 DEL
 10 sz
 tchában

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetést egyszeri közlési díja szavonként 1 le. Vasnapon betűvel szedett szavak 2 le. Legkisebb apróhirdetés díja - 10 szög - 10 le. Hosszú hirdetésekre semmilyen felmérés díjat nem adunk. A beérkező ajánlatok helyi hirdetőknél a kiadóhivatalban vehetők át, vidékiek a kívánt címre továbbíthatók. Erre a célra a hirdetési díjon kívül 2 le 60 ban a bérletdíjért fizetendő.

December 1-től 4 hetes receptanfolyamot nyitok. Résztvenni óhajtok kéretnek özv. Bernáinéhoz str. Brațianu 28. sz. alá bővebb felvilágosításért fordulni. 5114

Papírkereskedés forgalmis helyen román iskolák közelében jutányos áron eladó. Érdeklődni »Papírkereskedés« címen a kiadóban. 5117

Kóser ebédkösztot keresek uricsaládánál. Lehetőleg belvárosban. Cím a kiadóban. 5115

Szakmában jártas szappanfőző elsejére kerestetik. Képzettjellegre 5105

Szép-utca közelében raktárnak alkalmas helyiség keresetek. Judovics Lázár Szép-utca. 5111

Elveszett egy darab brilliáns fülbevaló, becsületes megálló jutalom ellenében szolgáltatassa be Weiss Siegfried urt dívat üzletébe Calea Reg. Ferd. 6. 5118

Eladó ház. 40 éve fennálló üzlet fűszer és külön italmérési engedéllyel elköltözés miatt eladó, egy szoba azonnal beköltözhető. Cím a kiadóban. 5116

Teljes ellátást keresek négy iskolás leányomnak Clujon intelligens családnál. Cím a kiadóban. 5102

Sörlefejtő koronák és parafás dugaszolókat megvevőkre keresek. Téglygyár Parajd. 5101

Könyvelést, levelezést naponként 1-2 órát vállalom. Cím a kiadóban. 5104

Hocskor, mosólap, gyártóblan
állandóan nagy készlet készítték és nagyban. Legolcsóbb árak mellett vidéki megrendeléseket kis postacsomagban is eszközölök.

Vagyonfelvételétől szülőket kedvezmény

Sámsón-börgyár
Gyártógyár-utca 1. A gyors áruváltással szemben. Telefon: Gyár 2-86, lakás 3-87

MŰVÉSZI KIVITELŰ

nyomatványokat, számlákat, árjegyzékeket, üzleti levélpapírokat, esküvői és bál meghívókat, dísznyomású borítékokat stb. gyorsan és pontosan szállít a

Kadima Nyomda és Kiadóvállalat R.-T.
Cluj, str. Baron L. Pop 10. Telefon 879

Névjegyek rövid idő alatt készülnek!

Afrik butorrugó lószőr és mindennemű kárpitos kellékek nagyban és kicsinyben a legjutányosabb áron beszerezhető
Telefon 434
Fióközlet Szatmáron!
Spitzer Izrael és Fia
cégnél Oradea-Mare, Zöldfa-utca

Viseljen sok előnye miatt PALMA
kaucsuk cipő-sarkot és cipő-talpat

MEGNYILT Clujon a Bolyai-utcában MEGNYILT
Rosmann Mihály szőcsműhelye
ahol minden a szakmába vágó munkát legújabb díjat szerzőt pontosan eszközölök

I. NACHT
Zentrale Bucuresti str. C. A. Rosetti 7
Filialen Wien, Arad, Brasov
Cluj, Piața Cuza Voda 12
Telefon 6-53 sz.
Gasrohre, Siederohre, Bleche aller Art, Metalle, Kupfer & Messingstangen u. Rohre, Eisenbahn Bedarfs-materialien, Stab, Winkel Band Betoneisen, Traversen, Schraubenwaren Brevilliger & Urban Wien. Technische Artikel
Engros! Telegramm Adresse Metalnacht. Engros!

Szőrmék művészies feldolgozása

Eredeti modellek
Telefon 12-17.
Déri Lajos,
Cluj, Strada Memorandului No. 3. (volt Unió-u.)

Cégtáblákat
legolcsóbban készit 1816
JAKAB
Strada Rogala 12a. (volt Majális-u.)

Az összes rakiáron lévő **Kalapok**
rendkívül olcsó áron lesznek kiadásulva
Moskovics Rózsika
Cluj, Unió-utca 9

Most jelent meg!
Solem Alejchem
legbájosabb és legderűsebb regénye:

Leégett nemesek
Kasztrilvke leégettjeinek kalandos utazása és csudálatos viszonyosságai a nagy Jahupec városában.

A pompás kiállítású kötet ára:
fűzve 18 lei, kötve 26 lei
Kapható az UJ KELET könyvsz-tályában, Cluj, str. Baron L. Pop 10

KÖZPONTI TÉLIKERT
TAYOL, SYLVIA és a közkedvelt régi tagok teljesen új műsorral.
Nyitás 9 órakor Lloyd 1014

Utazó bőrönd és táskák
legjobb minőségben kaphatók
Farmati bőröndösnél
Cluj, Str. Memorandului (Unió-u.) 16.

Uj Kelet Könyvsz-tály
Cluj, str. Baron L. Pop 10

Dalokönyvek, kották és kottagyűjtemények. (Zsidó estélyeken előadásra alkalmas dalok)

Die Schönste Lieder der Ostjuden
47 dal kottával. Összeválogatta Mordechaj Kaufmann. Tartalmából:
Wiegenlied (As ech wo't gehat) (Alle ljule, ljule)
Hochzeitlied (Alle Menschen tanzenzendig)
Kinderlied (Amul ist gewen a Masze)
Liebenslied (Bá mán Mamers Hasnie)
Hochzeitslied (Chazkele, Chazkele)
Tanzlied (Der Rebele, der Gabele)
Mädchenlied (D'e Mame hot mech)
Liebenslied (Dortan out dem Bergele)
Fuhrmanslied (Ech bin a Baigule)
Solkatenlied (Frátek iat nacht)
Chassidisches Lied (Inser Rebenju) stb.
Ára díszes kötésben 40 lei.

Szól a kakas már...
Dalok a zsidó ifjuság számára (Uj kiadás előkészületben). 5.-

Széfér Hasirim
Héber dalgűjtemény, kottával, kötve 40.-
Ugyanez az ifjuság számára kötve 30.-

Celile Háarec
Héber dalgűjtemény, kottával fűzve 18.-
kötve 25.-

Idehlsohn: Celile Aviv
Hét héber dal kottával. Tartalmából Hagdi li Smech, Lemirjam, Sichri stb. 18.50

Arno Nadel: Jüdische Volkslieder
Kilenc dal, kottával. Tartalmából: Der Alef-beesz, Dem milners trern, Schof, main tochter, Di schneiderin stb. 20.-

Braslavszky: Kol-Nidre 7.50
Halpern: 17.50
Ode Loel 10.-
Golus jehudel Russjo 10.-
Sivasz Clon 16.-
Sir Bas Clon 16.-
Al Tiro Awdi Jankow 10.-
Kosel Maarowi 10.-

Zsidó kották (népdalok)
Wiegenlied 15.-
Der Schiffer 15.-
Tanz, Mädele, tanz 17.50
In a kleinem Stubell 15.-

Schreij Hamiszach 10.-
Fischkelach kojfen 5.-
Klipp-klapp 5.-
Der Fodim 5.-
Chazkele 7.-
Jankele geht in Schuhl 7.-
Hatikva 15.-
Cheschboju Zedek 5.-
Adudele 10.-
Dos heilige Rikud'l 10.-
Jachajili 5.-
Tief in Weldele 8.-
Der Schikur 8.-

Száz leien felüli megrendelésnél öt százalék, kétszáz leien felüli megrendelésnél tíz százalék engedelményt adunk. Helyi csoportok nagyobb megrendelésnél húsz százalék kedvezményt kapnak

zerkesztőség, hivatal és nyomda...
Uj Kelet te...
Háron...
Egy cío szomo...
Pontosan há...
harántgátlan...
súlyából kibille...
vörös öltövel...
tolla fel és egy...
dátók a n p u...
zél az egyet...
többi hajlékáb...
a numerus...
vázásának elő...
betenket megj...
kot irt a ké...
Cikkírkeben a...
d'kokhoz és a...
reihen fordult...
rongó szívvel...
elkövetkezik...
az egyetemes...
össpása, ha a...
magyar lelkek...
mégis bevesetk...
akkor nekünk...
rezisztencia áll...
nünk és nem a...
a megasógyenit...
lyet a numeru...
zsidó hallgatókn...
As emberi...
becsület nevéb...
mathozók hi a...
egész nyolotize...
(meri a svával...
kell tartani),
tortura után m...
aszt, hanem a...
egységesen a...
mindaddig, am...
szégyer folija...
gyar egyeteme...
imponáló, néme...
szörnyűbb vét...
meghallani és...
lelkisszeret...
mintha teli a...
tépdesük sebé...
a tanulni akaró...
szálszát vilá...
utána a szán...
tiz szálszék is...
kegyelmet aso...
erőszak jogán...
lehetőségétől...
vel könnyebbe...
szálszék az ön...
ama kilencven...
nyilvánvaló, h...
és magas ösze...
zsidó diákok...
egyetemekre...
Szavunk e...
vétienségben...
kaptunk cikkei...
juk rántani a...
is, akiknek m...
való tanulási...
keinkre számor...
Budapestről...
zsidóság vezet...
lőség" veü mo...
előtti javsatiu...
Az „Egyenl...
hogy hagy...
diákok vala...
eg...
Áljon itt o...
egész terjedala...
Egy sánt...
„Egyenlőség...
löttek sántava...
sának ugy a...
Rókneba kell